

ISSN - 7447

ราชบัณฑิตยสถาน การเฝ้าระวังโรค ประจำสัปดาห์

WEEKLY EPIDEMIOLOGICAL
SURVEILLANCE REPORT

VOLUME 16 NUMBER 40

OCTOBER 11, 1985

เยื่อตาอักเสบ - ไทย	476
เยื่อตาอักเสบ - จีน	478
วัณโรคระบบหายใจ-สิงหาคม	479
AIDS - Korea,	
DHF - Chiang Rai	484
พิษสุนัขบ้าในสัตว์	485
สถานการณ์โรค	486

บทความ

สถานการณ์โรคเยื่อตาอักเสบ ในประเทศไทย-2528

Acute hemorrhagic conjunctivitis, Thailand-1985

จากเดือนมกราคม 28- กันยายน 2528 กองระบาดวิทยา กระทรวงสาธารณสุข ได้รับรายงานผู้ป่วยโรคเยื่อตาอักเสบ รวมทั้งหมด 19,540 ราย ไม่มีผู้เสียชีวิต อย่างไรก็ตาม รายงานที่ได้รับนี้น่าจะยังต่ำกว่าความเป็นจริงมาก เพราะจากการสอบถามไปยังเจ้าหน้าที่ระบาดวิทยาและฝ่ายควบคุมโรคติดต่อ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดในจังหวัดปรากฏว่า ตั้งแต่เดือนกันยายนปีนี้เป็นต้นมา มีจำนวนผู้ป่วยสูงขึ้นหลายแห่ง แต่ไม่สามารถจะรายงานเข้ามาได้ทันทีเนื่องจากปริมาณบัตรที่ต้องรายงานมีจำนวนมาก นอกจากนี้ยังมีรายงานว่า ยาชี้ผึ้งป้ายตาใช้รักษาโรคที่ผลิตจากองค์การเภสัชกรรมไม่พอจำหน่าย ทั้งนี้เนื่องจากมีผู้ซื้อไปใช้เป็นจำนวนมาก ก็เป็นข้อมูลสนับสนุนทางหนึ่งว่าเกิดการระบาดของโรค จากข้อมูลในปีก่อน ๆ เคยมีการระบาดและจำนวนผู้ป่วยสูงในทุกภาคของประเทศ ลักษณะการระบาดเป็นลักษณะปีเว้นปี สถาบันวิจัยไวรัส กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ รายงานเชื้อโรคเยื่อตาอักเสบจากไวรัสในระยะหลายปีที่ผ่านมาว่า เกิดจาก enterovirus 70 เป็นส่วนใหญ่ และพบ coxsackie virus A 24 เป็นบางราย ในปีนี้คาดว่าเชื้อที่เป็นสาเหตุน่าจะเป็น enterovirus 70 เช่นเดียวกัน โดยสังเกตจากลักษณะทางระบาดวิทยาและอาการทางคลินิกประกอบกัน ในปีก่อน ๆ โรคนี้มักจะมีการระบาดในช่วงเดือนตุลาคม และสูงสุดในเดือนพฤศจิกายน แล้วจึงค่อยลดลงเป็นลำดับ จังหวัดที่มีแนวโน้มว่าจะมีการเกิดโรคสูงในปีนี้ โดยเทียบกับค่าเฉลี่ยต่อจังหวัดของทั้งประเทศได้แสดงในแผนภูมิที่ 1.

แผนที่ที่ 1

จังหวัดที่มีแนวโน้มจากการรายงานว่าจะมีการระบาดของโรคตาแดงอักเสบ
(ค่าสูงกว่าค่าเฉลี่ยต่อจังหวัดของทั้งประเทศ 269.3)

ภาคกลาง

กรุงเทพมหานคร

สมุทรปราการ

สมุทรสงคราม

นนทบุรี

นครปฐม

อยุธยา

ปราจีนบุรี

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

นครราชสีมา

ขอนแก่น

มหาสารคาม

ร้อยเอ็ด

เลย

อุบลราชธานี

ภาคเหนือ

เชียงใหม่

ลำปาง

อุตรดิตถ์

แพร่

ตาก

สุโขทัย

เชียงราย

ภาคใต้

สงขลา

ยะลา

นราธิวาส

โรคเยื่อตาอักเสบจากเชื้อไวรัส

อาการทางคลินิก - การเกิดโรคเกิดขึ้นเร็วมาก ภายใน 1 - 2 วัน หลังจากได้รับเชื้อ
มีอาการปวดและเคืองตา อาจมีเปลือกตาบวม, ตาแดงหรือมีเลือด
ออกใต้เยื่อตา อาจมีหนองมักเป็นทั้ง 2 ตา
ในบางรายอาจมีอาการคล้ายไข้หวัดร่วมด้วยได้

การติดต่อ - โดยการสัมผัสกับหนองหรือขี้ตาที่มีเชื้ออยู่ เป็นการติดต่อจากคนสู่คน
มักพบการระบาดในพื้นที่มีคนอยู่หนาแน่น

ระยะฟักตัว - 12 ชั่วโมง ถึง 3 วัน

ระยะติดต่อ - ประมาณ 1 สัปดาห์หรือตลอดระยะที่มีอาการ

การควบคุมโรค

1. รักษาความสะอาด หลีกเลี่ยงการใช้ของร่วมกับผู้ป่วย
2. แยกตัวผู้ป่วยเป็นเด็กนักเรียนควรหยุดเรียน เพื่อป้องกันการแพร่เชื้อในโรงเรียน
3. ไม่มีการรักษาเฉพาะ การใช้ซีฟิงป้ายตาเพื่อป้องกันการติดเชื้อแทรกซ้อน โดยเชื้อแบคทีเรีย

ผู้รายงาน Acute hemorrhagic conjunctivitis surveillance
กองระบาดวิทยา, ฝ่ายไวรัส กองโรคติดต่อทั่วไป

Reference Control of communicable diseases in man. Abram S. Benenson,
ed. 14th ed. American Public Health Association 1985.

Acute hemorrhagic conjunctivitis ในประเทศจีน
Acute hemorrhagic conjunctivitis in China

โรคเยื่อตาอักเสบจากไวรัส (Acute hemorrhagic conjunctivitis, AHC)
เริ่มพบว่าการกระจายอย่างกว้างขวางในประเทศจีนมาตั้งแต่ปี 2514 ในการระบาดใน
กรุงปักกิ่งในปี 2527 การศึกษาทางห้องปฏิบัติการในผู้ป่วยที่ได้รับการรักษาที่ Peking
Union Medical College Hospital สามารถเพาะเชื้อ enterovirus 70 (EV 70)
ได้จากผู้ป่วย 8 (17 %) จาก 46 ราย อีก 2 ราย (4 %) พบว่าเป็น adenovirus
type 3 และ type 7 การตรวจตัวอย่างเลือดเก็บครบสองครั้ง (paired sera)
รวม 30 ตัวอย่าง พบ neutralizing antibody ต่อ EV 70 23 ตัวอย่าง (77 %)
ยืนยันว่า EV 70 เป็นสาเหตุของการระบาดครั้งนี้

(แปลจาก Etiology of acute hemorrhagic conjunctivitis in China. Virus
Information Exchange Newsletter 1985; 2: 38.)

ผู้ป่วย Acquired Immunodeficiency Syndrome (AIDS) รายแรกในประเทศเกาหลี
Acquired Immunodeficiency Syndrome - Korea

ผู้ป่วย AIDS รายแรกในประเทศเกาหลี เป็นชายอเมริกัน อายุ 53 ปี เคยอาศัยอยู่ในประเทศเกาหลีในฐานะทหารอเมริกันระหว่าง 2496 - 2497 และในฐานะผู้สอนภาษาต่างประเทศระหว่างปี 2501 - 2505, 2510 - 2519 และจาก 2524 จนถึงปัจจุบัน ผู้ป่วยมีประวัติร่วมเพศทั้งกับเพศชายและหญิง มีประวัติเพศสัมพันธ์กับชายในแคลิฟอร์เนีย, สหรัฐอเมริกาในช่วง 2524 - 2526

ผู้ป่วยเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลแห่งหนึ่งในกรุงเซอูล ในปี 2527 ด้วยปัญหาปวดท้องและคลื่นไส้บ่อยครั้ง หลังจากนั้นเดินทางกลับไปยังสหรัฐอเมริกาและในเดือนเดียวกันเข้ารับการักษาในโรงพยาบาลในแคลิฟอร์เนียด้วยปัญหา severe respiratory failure ผู้ป่วยได้รับการวินิจฉัยว่าเป็น Pneumocystis carinii pneumonia และ AIDS ผู้ป่วยอาการดีขึ้นและเดินทางกลับเกาหลีในเดือนตุลาคม 2527 เข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลเดิมในเดือนมิถุนายน 2528 ด้วยอาการทางคลินิกที่คล้ายคลึงกับผู้ป่วย AIDS ตัวไป การตรวจทางน้ำเหลืองพบแอนติบอดีต่อไวรัส HTLV III/LAV

(แปลจาก Acquired Immunodeficiency Syndrome (AIDS) - Korea. Virus Information Exchange Newsletter 1985; 2: 37.)

ไข้เลือดออก - เชียงราย

Dengue hemorrhagic fever-Chiang Rai

ตั้งแต่ต้นปีจนถึงวันที่ 17 กันยายน 2528 สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดเชียงราย ได้รับรายงานผู้ป่วยไข้เลือดออกทั้งจังหวัดรวม 1760 ราย ในจำนวนนี้เสียชีวิต 10 ราย (อัตราตายต่อผู้ป่วย 0.6 %) ผู้ป่วยกระจายอยู่ในทุกอำเภอ อำเภอที่มีจำนวนผู้ป่วยตั้งแต่ 200 รายขึ้นไป คือ อำเภอเมือง อำเภอพาน และอำเภอเวียงป่าเป้า จำนวนผู้ป่วยในช่วง 4 เดือนแรกของปี มีเพียง 30 ราย ผู้ป่วยเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วในเดือนพฤษภาคม สูงสุดในเดือนมิถุนายนและกรกฎาคม (696 และ 679 รายตามลำดับ) และลดลงในเดือนสิงหาคม อัตราป่วยสูงสุดในกลุ่มอายุ 5 - 9 ปี (3.5/1000) อัตราตายต่อผู้ป่วย (case-fatality rate) สูงสุดในกลุ่มอายุ 0 - 4 ปี (2.2 % สูงกว่าอัตราเฉลี่ย 0.6 % ถึงเกือบ 4 เท่า) จากตัวอย่างเลือดครบสองครั้ง 119 ตัวอย่าง ส่งตรวจที่สถาบันวิจัยไวรัส กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ ให้ผลบวกถึง 108 ราย (91 %) โดยแยกเป็น dengue virus 106 ราย และ chikungunya virus 2 ราย

ผู้รายงาน เจ้าหน้าที่ระบาดวิทยา สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดเชียงราย